

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen
Hälsa- och sjukvårdsbyrån S3

Närvarande
VT, HJ, RH, AH-J, AH, FK, AR, CW

Frånvarande

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Minister
Annette Holmberg-Jansson

Protokollförelare
Byråchef
Ylva Lindström

Nr 15

Distribution av kostnadsfria mun- och nässkydd då mun- och nässkydd rekommenderas i kollektivtrafiken.

ÅLR 2020/6701

27 S3

Beslut

Ärendet har överförs från enskild föredragning 1.9.2020.

Landskapsregeringen beslöt att distribuera kostnadsfria mun- och nässkydd i kollektivtrafiken enligt **bilaga S321P12**.

Hänvisning

Sändlista för kännedom

Kontaktperson

Ylva Lindström, +358 18 25 000 (vxl)
e-post ylva.lindstrom@regeringen.ax

Ärende

Distribution av kostnadsfria mun- och nässkydd då mun- och nässkydd rekommenderas i kollektivtrafiken

Ärendet har överförs från enskild föredragning 1.9.2020.

Beslut

Det här beslutet upphäver landskapsregeringens beslut som meddelades 22.10.2020. Beslutet träder i kraft omedelbart.

Rekommendationen gäller inom landskapet Åland för de personer som är över 12 år och använder kollektivtrafik vilket inkluderar även skärgårdsfärjor och matartrafik, vid tidpunkter då det i enlighet med handlingsplanen för hantering av covid-19-epidemin på Åland (ÅLR 2020/8256) i epidemifasen rekommenderas användning av mun- och nässkydd i kollektivtrafiken.

Ålands hälso- och sjukvård har fått i uppdrag av landskapsregeringen att för det beskrivna behovet tillhandahålla CE-märkta kirurgiska näs- och munskydd och distribuera dessa utan avgift via Ålandstrafiken, via berörda skolor där elever som är över 12 år använder kollektivtrafik vid tidpunkter då det rekommenderas användning av mun- och nässkydd i kollektivtrafik. Samt också via andra lämpliga aktörer som kan säkerställa tillgång till CE-märkta kirurgiska mun- och nässkydd, särskilt för funktionshindrade och äldre som åker kollektivtrafik.

Distributionsättet har utvecklats av Ålands landskapsregering samt Ålands hälso- och sjukvård med hjälp av Ålandstrafiken, berörda skolor och andra aktörer. Till exempel har Ålandstrafiken meddelat landsortsbussarna, Mariehamnsbussen och kollektivtrafiken samt Röde Orm om att mun- och nässkydd kan hämtas från kontoret vid Bussplan på adressen Styrmansgatan 1 i Mariehamn.

De kommuner som har matartrafik kontaktar Ålandstrafiken för överenskommelse om antal och hur distributionen/avhämtningen av munskydden ska göras. Kommunerna sköter själva utdelningen av munskydden i respektive kommun till personer som använder matartrafiken.

Rekommendationen träder i kraft och distributionen startar och pågår efter att landskapsregeringen tillsammans med Ålands hälso- och sjukvård utfärdat en rekommendation om att använda mun- och nässkydd i kollektivtrafiken. Landskapsregeringen och Ålands hälso- och sjukvård ger allmänheten information om hur man kan få tillgång till mun- och nässkydden samt om hur dessa ska användas på korrekt sätt.

Rekommendationen och distributionssättet omprövas och följs upp kontinuerligt. Såväl distributionssättet som landskapsregeringens beslut om att distribuera mun- och nässkydd utan avgift kan då komma att revideras.

Bakgrund och motivering

En arbetsgrupp för hantering av covid-19-epidemin på Åland har etablerats och består av representanter från landskapsregeringen, Ålands hälso- och sjukvård och en observatör från Institutet för hälsa och välfärd. Arbetsgruppen har beslutat om vägledande definitioner av epidemifaserna på Åland. Arbetsgruppen planerar preventiva åtgärder för varje fas. I handlingsplanen som på förslag av arbetsgruppen antogs av landskapsregeringen (ÅLR 2020/8256) och som reviderades 28.01.2021 finns angivet i vilka epidemifaser rekommendationen att använda mun- och nässkydd bör gälla samt vilka åldersgrupper rekommendationen avser. Arbetsgruppen utvärderar epidemiläget varje vecka och avgör vilken fas som gäller samt diskuterar eventuella ändringar i åtgärder.

Det rekommenderas emellertid inte användning av mun- och nässkydd om användningen innebär att det blir orimligt svårt att andas eller om det finns andra hälsoskäl som hindrar användning av mun- och nässkydd. Mun- och nässkydd lämpar sig inte heller för små barn, eftersom man måste vara lite äldre för att kunna använda mun- och nässkydd enligt anvisningarna (Institutet för hälsa och välfärd).

Finansministeriets och Social- och hälsovårdsministeriets rekommendation om att säkra tillgången till ansiktsmasker för mindre bemedlade;

Finansministeriet och Social- och hälsovårdsministeriet har beslutat (13.8.2020) att tillgången till mun- och nässkydd för mindre bemedlade ska tryggas genom att man i kommunerna kan dela ut dessa gratis till de mest utsatta. I beslutet anges att kommunerna ersätts till fullt belopp för de kostnader som orsakas av mun- och nässkydd som delas ut gratis. Finansministeriet och Social- och hälsovårdsministeriet anser att det räcker att använda ett mun- och nässkydd av tyg. Ersättning från staten utgår därför endast för sådana skydd.

Landskapsregeringens bedömning av förutsättningarna för att säkerställa jämlik tillgång till kvalitetssäkrade ansiktsmasker;

Landskapsregeringen och Ålands hälso- och sjukvård noterar att det inte finns något system för kvalitetssäkring av mun- och nässkydd av tyg och att det därför inte går att garantera att sådana skydd är såväl effektiva som säkra att använda.

Landskapsregeringen noterar vidare att ett decentraliserat förfarande där kommunerna får ansvar för upphandling och distribution skulle innebära mycket stora logistiska utmaningar, risk för ojämlig tillgång till kvalitetssäkrade mun- och nässkydd samt sannolikt högre kostnader än ett centraliserat förfarande.

Även behovsprövning som grund för att dela ut mun- och nässkydd skulle innebära en stor administrativ utmaning.

Om ingen behovsprövning görs samt mun- och nässkydd delas ut utan kostnad till alla som behöver dessa i kollektivtrafiken, uppskattar landskapsregeringen att det inom kollektivtrafiken behövs följande beräknat antal mun- och nässkydd som delas ut till personer över 12 år som åker kollektivtrafik, inberäknat matartrafiken i kommunerna:

Som grund för utdelning inom kollektivtrafiken används den gjorda distributionen av mun- och nässkydd under en vecka vilket är ca 10 300 stycken mun- och nässkydd i genomsnitt. Om det ytterligare läggs till ca 1 700 mun- och nässkydd för elever över 12 år i årskurs 7-8 blir det därmed totalt 12 000 ansiktsmasker som behöver distribueras varje vecka. Vilket motsvarar distribution av ansiktsmasker till 1 200 personer om två engångsmun- och nässkydd per dag under vardagar under perioden som rekommendationen är i kraft.

Kostnaden för ett engångsmunskydd- och nässkydd beräknas för närvarande till ca 0,40 euro, men priset kan variera beroende på tillgång och efterfrågan. Den totala kostnaden per vecka för landskapsregeringen kan då bli ca 5 000 euro beroende på mängd mun- och nässkydd utdelad på skärgårdsfärjorna.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Minister

Annette Holmberg- Jansson

FÖR KÄNNEDOM

Utbildningsbyrån, Elisabeth Storfors

SÄNDLISTA

De åländska kommunerna

Ålands kommunförbund, info@kommun.ax

Kommunernas socialtjänst k.f., info@kst.ax

Ålands hälso- och sjukvård, info@ahs.ax

Ålands högstadieskolor, hogstadieskolor@utbildning.ax

Ålands gymnasieskolor, gymnasieskolor@utbildning.ax

Ålands högskola, hogskolan@utbildning.ax

Skoldirektörerna på Åland, skoldirektorer@utbildning.ax

Ålands folkhögskola, folkis@afhs.ax

Ålandstrafiken, gilla.karlsson@alandstrafiken.ax

Williams Buss, geir.lundberg@williamsbuss.fi och sune.olander@williamsbuss.fi

Vikingline Buss och Mariehamnsbussen, mikaell@vikinglinebuss.ax och

asko@vikinglinebuss.ax

Ålandsbussen, ulf.grussner@aland.net och info@rodeorm.ax